

Serbestleşmenin Neresindeyiz?

Dr. Murad Ardaç
Koç Bilgi Grubu
Telekomünikasyon Koordinatörü

4. Telekom Arenası, 1 Mart 2004

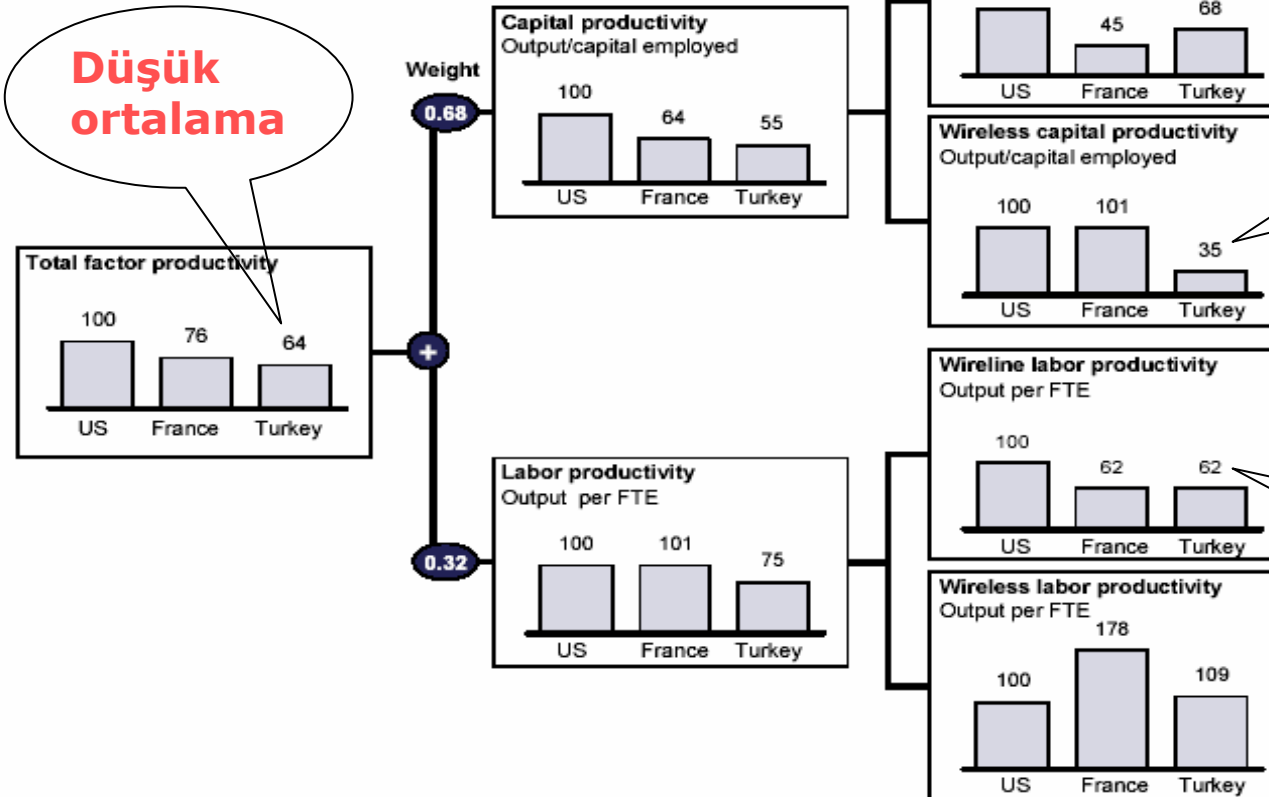
Sabit Telefonunuzu Atın, Mobil Yaşama Geçin!

- ❑ Finlandiya'da Sonera kendi sabit hat abonelerine bu çağrıyı yaptı (Temmuz 2003)!
- ❑ TeliaSonera ülkede hem sabit altyapının, hem de en büyük mobil işletmenin sahibi.
- ❑ Uzun vadeli strateji, tüm ses trafiğini mobile taşımak, sabit hatları geniş bant erişim için kullanmak...
- ❑ Finlandiya'da hanelerin %25'inde sabit telefon yok.
- ❑ Kore'de yerel telefon gelirleri bu yıl %7.4 düşerek **\$2,5 milyar** olacak, DSL gelirleri **\$2,2 milyara** çıkacak...

McKinsey Global Institute Araştırması (Şubat 2003) Sektörün Verimsizliğini Ortaya Koyuyor

Exhibit 9
PRODUCTIVITY* IN THE TELECOM SECTOR
Indexed, US (2000) = 100

Kaynak israfı

Verimsiz işletme

* Productivity in mid-2002. The productivity of wireline sector in mid-2002 assumed to be same as mid-2000

Source: Fisher output calculation model; annual reports; MGI analysis

Sabit İşletmede Ana Sorunlar:

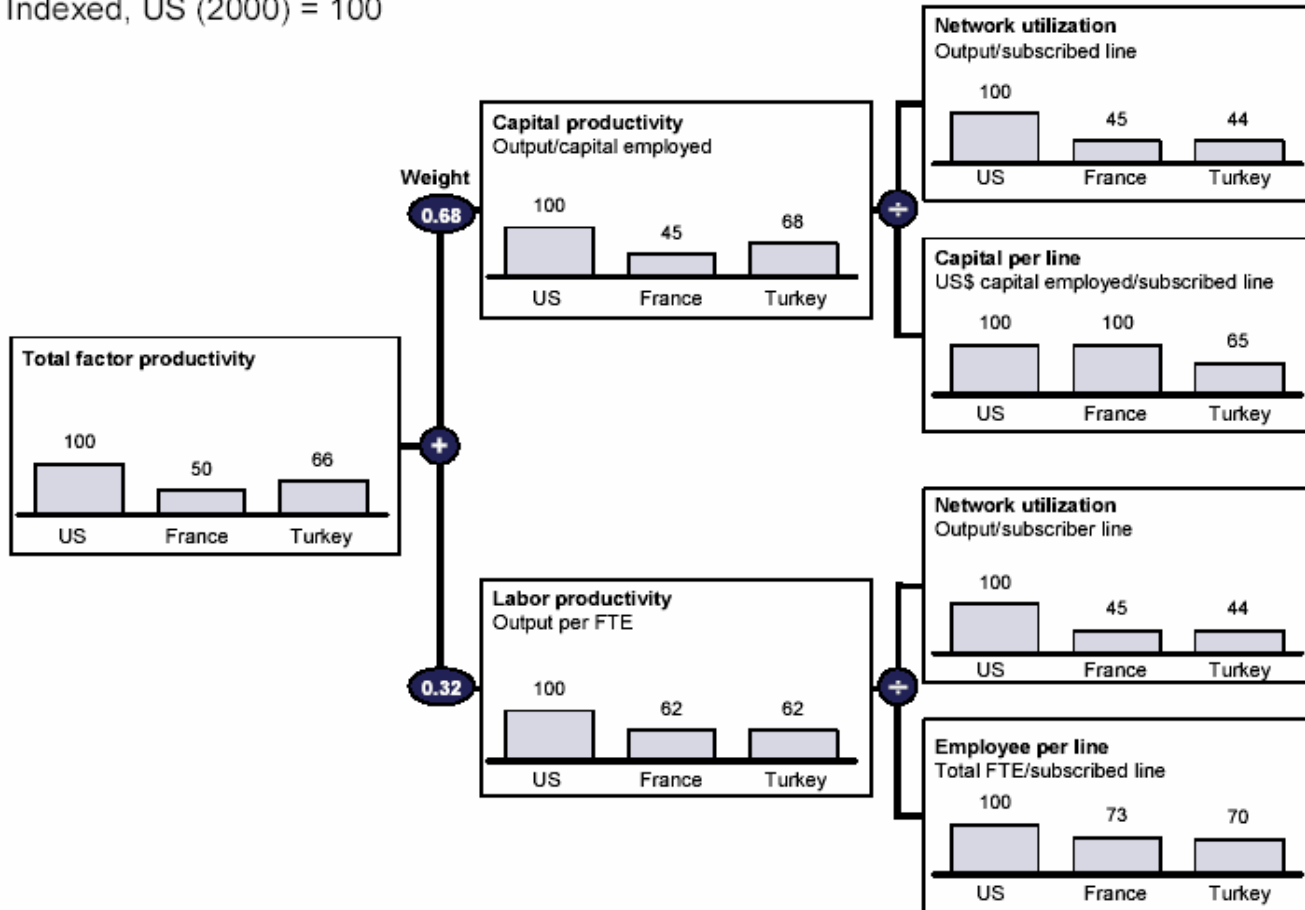
- ❑ Yetersiz pazarlama faaliyetleri
 - Ciro payı olarak TT'de %0,4, Matav'da %3,6, Çek Telekom'da %3,5
 - Katma değerli hizmetlerin sunulmaması
 - Kullanımı teşvik edici pazarlamanın olmaması
- ❑ Hatalı fiyatlandırma
 - OECD karşılaştırmasında yüksek fiyat uygulanması:
 - Bireysel abonede OECD ortalamasından %23 pahalı
 - Uluslararası fiyatlarda OECD ortalamasından %52 pahalı
- ❑ Yetersiz yatırım
 - Altyapıda eski teknolojiler, yetersiz ADSL/ISDN vb.
 - Yeni hizmetlerde yetersizlik: Voice mail, IN, CENTREX
 - Eksik otomasyon: Şebeke yönetimi, ERP, faturalama,..
- ❑ Organizasyon ve görev dağılımında hatalar
- ❑ Kamu yönetiminden kaynaklanan sorunlar
 - Karlılığı, verimlilik artışı ile sağlama yönünde baskı olmaması
 - Bürokrasiden kaynaklanan gecikme ve kararsızlıklar
 - Yanlış ve fazla istihdam
 - Kamu görevi zararları (örneğin GSM1800 lisansı)

Sabit İşletmecide Hat Başına Gelir Düşük...

Exhibit 10

PRODUCTIVITY IN WIRELINE

Indexed, US (2000) = 100

Source: Fisher output calculation model; annual reports; FCC; Probe Research; MGI analysis

Mobil İşletmelerde Ana Sorunlar:

TURKCELL

TEL
SİM

❑ Yüksek fiyatlar

- OECD ve AB karşılaştırmasında yüksek fiyat uygulanması:

- ❑ Bireyselde %8-18, kurumsalda %30-40

- Yüksek vergi oranı:

- ❑ %44 oranına karşı AB'de %7-20

❑ Ulusal dolaşımın olmaması

- Yetersiz rekabet nedeniyle hakim işletmecide yüksek fiyat düzeyi
- Kaynakların kötü kullanımı, israf

❑ Yüksek arabağlantı ücreti

- Kullanımı sınırlayıcı etken
- Yeni işletmeciler için dezavantaj

❑ Verimlilik sınırı:

- Ulusal dolaşım olsa idi: %72 ABD düzeyi
- Ulusal dolaşımın olmaması sonucunda: %60 ABD düzeyi

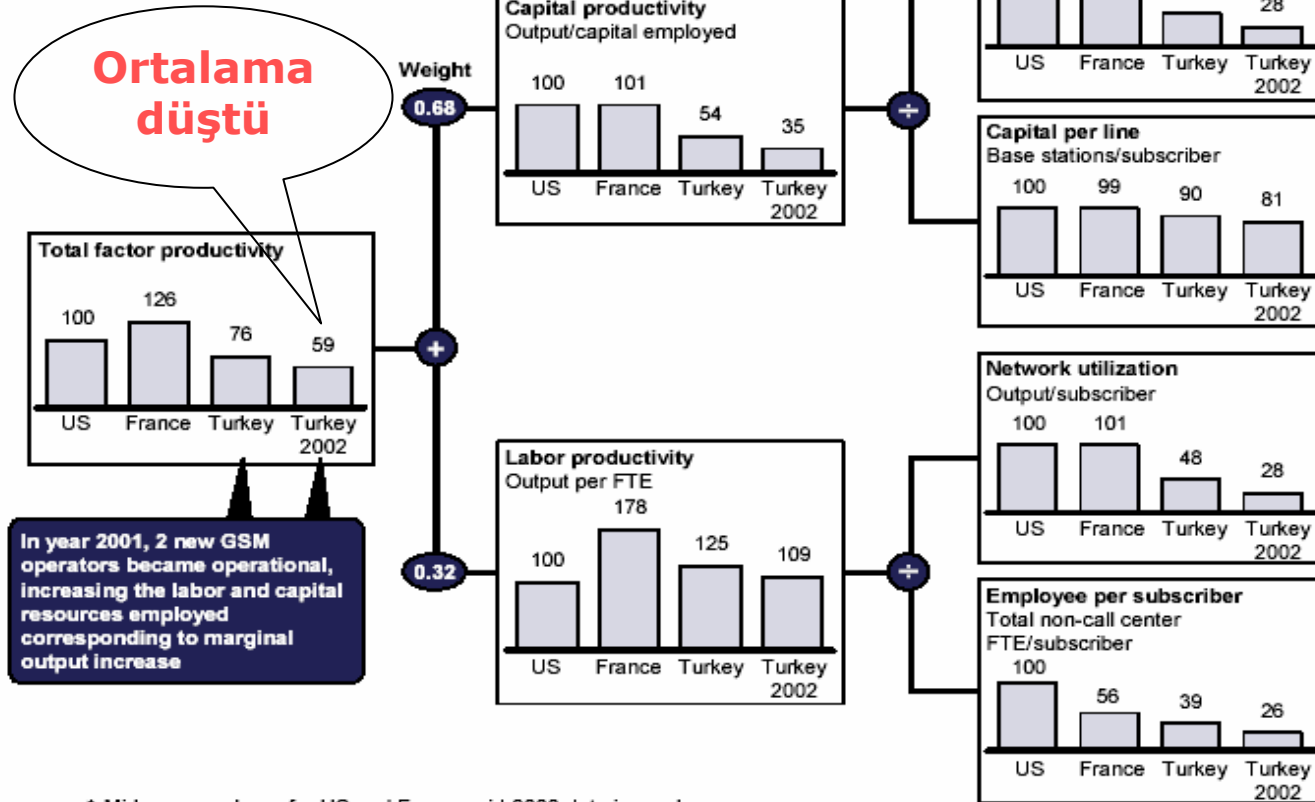
Mobilde Yeni İşletmeciler İle Verimlilik Daha Düştü!

Exhibit 11

PRODUCTIVITY* IN WIRELESS

Indexed, US (2000) = 100

(Call-center FTE scenario excluded)

* Mid-year numbers; for US and France mid-2000 data is used

Source: Fisher output calculation model; annual reports; MGI analysis

Sonuç ve Tavsiyeler

- ❑ Sabit sektör **özelleştirme ve serbestleşme** henüz yapılmadığından, mobil sektör **yasal düzenlemedeki yanlış ve eksiklerden** dolayı **rekabete yeterince açık değildir** ve bu durum toplam sektörde büyüme ve verimliliğin artmasının önünde en büyük engeldir!
- ❑ Her iki sektör için de **etkin** bir düzenleyici kurum gereklidir:
 - Kapsamlı ve etkin düzenlemelerin geliştirilmesi, iletişiminin yapılması, uygulanması gereklidir.
 - Kararlarının uygulanmasını ve bağlayıcı olmasını sağlayacak güce sahip olmalıdır!

Ne Kadar Yol Aldık?

□ Sabit sektörde serbestleşmede

- Takvim değişmedi, ancak uygulamada gecikme sürüyor,
- Yetkilendirmeler başladı, ancak çok sınırlı,
- Düzenlemelerde çok eksik var (“Ağustos 2003’de bitmeliydi”. A.R. Gülhan)
- Korsanlık yaygınlaştı, tüketicinin korunması gündemde değil...

□ Sabit sektörde özelleştirmede

- Takvim ilan edildi, ancak uygulanabilir mi?
- Şartlar belli değil, başarı şansı sorgulanabilir...

□ Mobil sektörde

- İki işletmecinin hakim durumu tescil edildi,
- Ulusal dolaşım çözümlenemedi, uluslararası tahkime kadar gitti,
- Kaynak verimsizliğine görece bir çözüm birleşmede arandı (6 katrilyon aktif ile Türkiye’nin en yüksek sermayeli şirketi oluştu!),
- Düzenlemelerden kimse bahsetmiyor...

**SABİT SEKTÖRDE ÇÖZÜMLER TARTIŞILIRKEN
MOBİL SEKTÖRÜN ETKİNLİĞİ GÖZARDI EDİLİYOR...**

Teşekkürler

